

ÎNCHEIERE

30 martie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ion Druță
Maria Ghervas

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Vergilia Voronțov împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea calculării și achitării indemnizației de maternitate,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2015 prin care a fost respins apelul declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției al Republicii Moldova și menținută hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 16 iulie 2015 prin care acțiunea a fost admisă,

c o n s t a t ă :

La 25 mai 2015, Voronțov Vergilia, reprezentată de avocatul Caliga Mariana a depus cererea de chemare în judecată împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare al MJ al RM cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea calculării și achitării indemnizației de maternitate.

În motivarea acțiunii a indicat că Voronțov Vergilia este căsătorită cu Voronțov Alexei din 10 august 2013, iar din căsătoria comună, la 10 mai 2015 s-a născut fiica Voronțov Alexia.

Menționează că Voronțov Vergilia nu este încadrată în câmpul muncii și se află la întreținerea soțului său Voronțov Alexei care este angajat al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, fiind colaborator al Penitenciarului nr. 10 - Goian din 24 ianuarie 2013 până în prezent.

Astfel, s-a adresat în prealabil către Departamentul Instituțiilor Penitenciare, solicitând calcularea și achitarea indemnizației pentru concediul de maternitate ce include concediul prenatal cu o durată de 70 zile și concediul postnatal cu o durată de 56 zile.

Însă prin răspunsul nr. 5/1778 din 23 aprilie 2015, pîrîtul a refuzat, invocînd lipsa unui temei legal.

În drept își întemeiază cerințele în baza art. art. 124 ainl. (1) Codul muncii, art. 4 alin. (2) al Legii privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489-XIV din 07 iulie 1999, art. 16 din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de

muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289-XV din 22 iulie 2004, pct. 21 al. (5,-7 al Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitatea temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale aprobat prin Hotărârea Guvernului 108 din 03 februarie 2005, art. 7 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și art. 1 pct. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenția pentru apărarea drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Solicită, recunoașterea ilegalității refuzului Departamentului Instituțiilor Penitenciare nr. 5/1778 din 23 aprilie 2015, și obligarea Departamentului Instituțiilor Penitenciare al MJ al RM să calculeze și să achite indemnizația pentru concediul medical de maternitate în legătură cu nașterea, la 10 mai 2015, a copilului Voronțov Alexia, ce include concediul prenatal cu o durată de 70 zile și concediul postnatal cu o durată de 56 zile.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 16 iulie 2015, acțiunea a fost admisă, fiind considerat ilegal refuzul Departamentului Instituțiilor Penitenciare al MJ al RM în achitarea Vergiliei Voronțov a indemnizației de maternitate, și obligat Departamentul Instituțiilor Penitenciare al ML al RM să calculeze și să achite Vergiliei Voronțov indemnizația unică pentru concediul prenatal și postnatal cu o durată totală de 126 zile pentru nașterea copilului Voronțov Alexia născută la 10 mai 2015.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2015, a fost respins apelul declarat de către Departamentul Instituțiilor penitenciare al MJ al RM și menținută hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat prevederile art. art. 123 alin. (2), 124 alin. (1) Codul muncii și art. 27 al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289 din 22 iulie 2004, care reglementează, concediul medical, concediul de maternitate și concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului și termenul de prescripție pentru plata indemnizației de asigurări sociale și a remarcat că Voronțov Vergilia în termenul legal s-a adresat cu cerere privind achitarea indemnizației de maternitate.

Totodată, instanța de apel a reținut prevederile art. 16 alin. (1) și (4) al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale și pct. 21 al Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizației pentru incapacitatea temporară de muncă și altor prestații de asigurări sociale, care statuează indemnizația de maternitate și condițiile de acordare a indemnizației și a conchis că prima instanță corect a apreciat că Voronțova Vergilia întrunește toate condițiile pentru a beneficia de indemnizația de maternitate și anume pentru concediului prenatal și postnatal iar refuzul Departamentului Instituțiilor penitenciare al MJ al RM în acest sens este ilegal.

Iar cu referire la art. 31 din Legea cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036 din 17 decembrie 1996, instanța de apel a remarcat că colaboratorii sistemului penitenciar sunt cuprinși în asigurarea de stat de persoane prin efectul legii din contul mijloacelor bugetului de stat, suma asigurată fiind egală cu suma drepturilor bănești pentru 10 ani în ultima funcție.

La fel, instanța de apel a considerat argumentele cu referire la faptul că Voronțov Alexei nu este asigurat în sistemul public de asigurări sociale, stabilind că angajații din sistemul instituțiilor penitenciare sunt supuși asigurării de stat obligatorii, iar prevederile art. 124 alin. (1) din Codul muncii, care stabilește concediul de maternitate și concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului, se aplică în modul corespunzător și acestor categorii de angajați.

La 24 decembrie 2015, Departamentul Instituțiilor Penitenciare al MJ al RM, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

În motivarea recursului a invocat că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt ilegale și urmează a fi casate.

Astfel, invocând prevederile art. 24 alin. (1), 123 alin. (2) din Codul muncii, art. 4 alin. (1) și art. 7 alin. (1) al Legii privind indemnizațiile pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, prevederile Legii privind sistemul public de asigurări sociale nr. 489-XIV din 08 iulie 1999 și art. 31 alin. (1) și (2) al Legii cu privire la sistemul penitenciar, menționează că colaboratorii sistemului penitenciar, inclusiv Voronțov Alexei, nu sunt asigurați în sistemul public de asigurări sociale, fiind supuși asigurării obligatorii de stat, iar indemnizația de maternitate prevăzută de legislația muncii și Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate de muncă și alte prestații de asigurări sociale, sunt limitate doar pentru persoanele asigurate în sistemul public de asigurări sociale, adică persoane care plătesc contribuții de asigurări sociale în vederea beneficiii de dreptul pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea riscurilor sociale prevăzute de lege.

În context, în susținerea faptului că colaboratorii sistemului penitenciar nu sunt beneficiari ai tuturor prestațiilor de asigurări sociale indică că calitatea de asigurat al bugetului de asigurări sociale este interdependentă cu calitatea de contribuabil al sistemului de asigurări sociale, respectiv, de prestații sociale beneficiază doar persoanele care achită aceste contribuții sau pentru care le achită angajatorul.

Specifică recurentul că situația colaboratorilor sistemului penitenciar și a soțiilor lor, în cazul stabilirii unui eventual drept la indemnizații de maternitate nu i-ar egala în drepturi cu acele persoane care achită contribuții de asigurări sociale, ci din contra ar pune pe picior de inegalitate aceste categorii, întrucât colaboratorii și soțiile lor ar primi spre deosebire de celelalte persoane salarii nemicșorate și totodată vor beneficia și de indemnizațiile sociale prevăzute de lege, iar persoanele care achită cotizații pe lângă faptul că din salariile lor se rețin contribuții, au o diminuare a sumei salariului și nici nu au certitudinea că vor ajunge sau nu în situația unui risc asigurat. Totuși, indiferent de această incertitudine, ultimii achită contribuțiile respective.

Consideră că o astfel de reglementare a domeniului de asigurări sociale nu încalcă drepturile soțiilor colaboratorilor sistemului penitenciar prevăzute de Constituția RM, întrucât, pe întreaga perioadă de activitate colaboratorii beneficiază de salarii nemicșorate, iar în situația inversă s-ar încălca un principiu fundamental al statului de drept și anume - egalitatea cetățenilor, pentru că ar fi o discriminare a celeilalte categorii, doar pe motivul locului de muncă a soțului, concluzie ce rezultă și din faptul că capitolul III „îndatoriri fundamentale” al Constituției RM la art. 58 alin.(1) stabilește că „cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice”.

Prin urmare, este de părerea că instanțele de fond și apel, luând la bază prevederile legale enunțate, care nu reglementează raporturile juridice de stabilire și plată a indemnizației de maternitate în cazurile persoanelor neasigurate, au interpretat eronat aceste legi și, ca rezultat, au emis hotărâri contrare legii, care necesită să fie casate integral, cu pronunțarea unei noi hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 24 decembrie 2015, împotriva deciziei instanței de apel din 10 noiembrie 2015, în termen.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare al MJ al RM este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare al MJ al RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Mai mult, argumentele invocate în recurs se axează asupra fondului cauzei, constituind o reproducere a celor aduse în cererea de apel.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare al MJ al RM asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare al MJ al RM ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției al Republicii Moldova, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Ion Druță

Maria Ghervas